

SAPIENTIA SZERZETESI HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA

ESTI TAGOZAT

KATEKÉTA–LELKIPÁSZTORI MUNKATÁRS ALAPKÉPZÉS

LELKIPÁSZTORI MUNKATÁRS SZAKIRÁNY

A szolgáló plébániai közösség és megvalósításának egy lehetséges útja

Szemináriumi dolgozat

Készítette: Farkas Edina

Témavezető: dr. Bagyinszki Ágoston OFM

2021–2022. tanév, II. szemeszter

TARTALOM

BEVEZETÉS	3
I. A POLGÁRI KÖZEGBEN MŰKÖDŐ EGYHÁZI KÖZÖSSÉG VESZÉLYEI.....	3
1. A JELEN HELYZET, ABBAN REJLŐ PROBLÉMA, KIHÍVÁS.....	3
II. JAVASLAT.....	4
2. SZOLGÁLÓ PLÉBÁNIAI KÖZÖSSÉG KIALAKÍTÁSA ÉS ANNAK VÁRHATÓ EREDMÉNYE	4
3. TEOLÓGIAI, PASZTORÁLIS ÉRVELÉS A JAVASLAT MELLETT, VÁRHATÓ PASZTORÁLIS ELŐNYÖK, HATÁSOK.....	5
BEFEJEZÉS	8
IRODALOM.....	9

BEVEZETÉS

Egy nagyvárosi, polgári környezetben lévő, és ebből fakadóan alapvetően jómódú, vagy legalább is anyagi nehézségeket jellemzően nem ismerő plébániai közösség számára kevésbé jelent közvetlen tapasztalatot a szegényekkel, hátrányos helyzetűekkel és problémájukkal való találkozás. Dolgozatomban azt kívánom bemutatni, hogy egy ilyen közösség milyen módokon tudna az adakozáson túl az evangéliumi testvériség útján járni úgy, hogy azzal egyúttal missziós küldetését is teljesíthetné. A felvázolt mód véleményem szerint biztosítaná a közösségen belüli kapcsolatok erősödését és az egyének hitben való elmélyülését is.

I. A POLGÁRI KÖZEGBEN MŰKÖDŐ EGYHÁZI KÖZÖSSÉG VESZÉLYEI

1. A jelen helyzet, abban rejlő probléma, kihívás

Egy olyan plébániai közösség tagja vagyok, amely polgári környezetben található elhelyezkedése miatt nem kerül napi szintű közvetlen kapcsolatba hátrányos helyzetű emberekkel. A lelkipásztor bevallása szerint sem jellemző, hogy rászorulók lennének a hívek között. A Karitásznak nincs nyomás alatt, tevékenysége jellemzően arra terjed ki, hogy az Egyházi kezdeményezésekhez csatlakozva összegyűjti az adományokat és azt eljuttatja a megjelölt gyűjtőpontokra. A plébánián különböző korosztályok részére hittanfoglalkozások, imacsoportok érhetőek el, van scola, gitáros együttes, amely meghatározott alkalmakkor rendszeresen szolgál a szentmisén, sok fős ministráns csoport. A liturgiákon szép számmal vesznek részt a hívek; a gyerekeknek, fiataloknak lehetőségük van nyári táborokban pihenni, hitükben elmélyülni. Kimondható, hogy ebben a közösségben egy hívő katolikus megtalál mindent, amely vallásgyakorlásához szükséges.

Fokozatosan fogalmazódott meg bennem, hogy ennek ellenére hiányérzetem van, amelynek alapja, hogy a szegényekhez való fordulás, a velük való törődés mint evangéliumi üzenet megélése az előzőekben bemutatott adottságok miatt a közösségen belül kevésbé valósul meg.

II. JAVASLAT

2. Szolgáló plébániai közösség kialakítása és annak várható eredménye

Szolgálónak nevezem azt a plébániai közösséget, amelynek közösségi alkalmai nem kizárólag az ünneplésre, liturgiára, hittanórákra, ezekre való felkészülésre terjednek ki, hanem amely tevékenyen követi Krisztust, cselekedeteivel megvalósítja a szeretet parancsát, a közösségen kívül is látható jele Krisztus örömhírének. Vannak plébániai közösségek, amelyekben számos olyan egyén, csoport van, amely szükségét szenved és gyakran még a közösség erőforrásai sem elegendők ennek kielégítésére. Vannak azonban olyan plébániai közösségek is, amely a tagok szükségletét meghaladó erőforrásokkal rendelkezik, és amelyek felhasználhatóak lennének más közösségek, szükségét szenvedő egyének támogatására. Ez utóbbi esetben aktívan kell keresni azokat, akik segítségre szorulnak, oda kell lépni, ahol a szükség van, annak érdekében, hogy a szegények, elesettek felemeléséről szóló evangéliumi parancs a közösség által megélhető, teljesíthető legyen.

Az elképzelésem az, hogy a plébániai közösségen belül szerveződjön olyan csoport, csoportok, amelynek célja, hogy egy a közösséghez nem tartozó, elsősorban a plébánia területén, de akár azon túl lévő rászoruló egyének, csoportnak, közösségnek, intézménynek, önkormányzatnak stb. felajánlja – a szükségtől függően – egyszeri vagy rendszeres segítségét, majd ezt a rászoruló igényének megfelelően teljesíti. Ilyenek lehetnek például ünnepség szervezése, kisebb felújítási munkák végzése időszothonban, hajléktalanellátónál, iskolában, óvodában; segítségnyújtás beteget otthon ápoló családnál, egyedül élő idősök meglátogatása stb. Ennek megvalósításához szükséges a szolgáló csoportok megszervezése; potenciális célcsoportok, rászorulók felkutatása, majd pedig a velük való kapcsolattartás a konkrét kivitelezés megvalósítása érdekében és természetesen az igénynek megfelelő kivitelezés.

A fiatalok bevonására extra alkalmat nyújthat a nyári hittantábor, amelynek keretében ellátandó jótékonyági program szervezésében és lebonyolításában is részt tudnának venni. A tábor helyszínének önkormányzata vélhetően pontos információval rendelkezik arra vonatkozóan, hogy kik szorulnak segítségre a településen, de közvetlenül

a település önkormányzata részére is felajánlás tehető egy elhanyagolt közpark, régi temető, vizesárok rendbe tételére, ami egy-egy nap közösségépítő tevékenységgel gazdagíthatná a tábor programját.

Úgy gondolom, hogy karizmám alapján a rászoruló felkutatásában, a velük való kapcsolattartásban tudnék leginkább a folyamatban részt venni, a szervezés feladata kevésbé való nekem.

3. Teológiai, pasztorális érvelés a javaslat mellett, várható pasztorális előnyök, hatások

A Katolikus Egyház Katekizmusa¹ (KEK) szerint minden ember meghívást kap arra, hogy belépjen Isten Országába. Ehhez azonban el kell fogadnia Jézus szavát, és követnie kell őt.² Jézus meghívása mindenkihez szól. Az Ország „Krisztus igéjében, tetteiben és jelenlétében ragyogott föl az emberek előtt”³. Jézus küldetésének kiemelt eleme a szegények, kicsinyek, megvetettek szolgálata. Ennek lelkiességét a hegyi beszéd (Mt 5,1–48) mutatja meg legátfogóbban. Jézus mértékké teszi az éhezők, szomjazók, idegenek, mezítelenek, bebörtönzöttek, azaz a leginkább megvetettek szolgálatát. A szegények elsősorban a szó szoros értelmében vett szegények; a legkisebbek, mindazok, akik valamiben szűkölködnek, vagy lenézettek: éheznek, szomjaznak, idegenek, betegek, bebörtönzöttek, nehéz munkát végeznek, gyermekek.⁴ Jézus mindvégig a hegyi beszédben élénk tárt magatartás szerint cselekszik, amelyről Jézus így nyilatkozik: „Legyetek tehát tökéletesek, amint mennyei Atyátok tökéletes” (Mt 5,48). Tehát ahhoz, hogy a nép szent legyen, az embereknek Jézus példáját kell követniük.

Mint arra a KEK kidolgozásában jelentős szerepet játszó Christoph Schönborn bíboros is rámutat krisztológiájában⁵, Jézus nem csupán erkölcsileg buzdít a szolgálatra, hanem saját magát állítja a szolgálat példájául. Egész lényé, létezése ennek

¹ *A Katolikus Egyház katekizmusa*, Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2002.

² Vö. KEK 520; KEK 543.

³ Uo. 567.

⁴ Vö. KEK 544. Az ország a szegényeké és a kicsinyeké, vagyis azoké, akik alázatos szívvel elfogadták. Jézus küldetése az, hogy "örömhírt vigyen a szegényeknek" (Lk 4,18). Boldognak mondja őket, mert "övék a mennyek országa" (Mt 5,3); az Atya a "kicsinyeknek" akarta kinyilatkoztatni azt, ami rejtve marad a bölcsék és az okosok előtt. A jászoltól a keresztra Jézus megosztja életét a szegényekkel; ismeri az éhséget, a szomjúságot és a nélkülözést. Sőt, azonosítja magát minden szegénnyel, és az irántuk tanúsított tevékeny szeretetet teszi az országába belépés föltételéül. (KEK 544).

⁵ Vö. CHRISTOPH SCHÖNBORN: *Isten elküldte fiát. Krisztológia*, Agapé, Szeged, 2008.

megnyilvánulása. Jézus teljhatalmát is ezen szolgálat eszközévé teszi, hogy gyógyítson, megmentsen másokat. Egysége a legkisebekkel személyiségének összetevője. A bíboros Mt 10,24–25⁶ alapján kimondja, hogy a szolgáló Úr a szolgálatot várja el tanítványaitól is.⁷

Ferenc pápa Fratelli Tutti, azaz Mindnyájan testvérek kezdetű enciklikájában⁸ kiemeli, hogy Assisi Szent Ferenc összes fivérét és nővérét hívta az evangéliumi életformára. „Mindenhol a béke magvait hintette, és a szegények, az elhagyottak, a betegek, a kitaszítottak, a legutolsók mellett haladt.”⁹ Meghirdette, hogy Istenért szükséges alárendelnünk magunkat minden embernek. Az irgalmas szamaritánusról szóló példabeszéd (Lk 10,25–37) és további, az idegenek támogatását, segítségét normává tevő szentírási idézet alapján kimondja, hogy a szeretet széttépi az egymástól elszigetelő, szétválasztó láncokat, hidakat épít. Ferenc pápa szerint az irgalmas szamaritánusról szóló példabeszéd

„megmutatja, hogy milyen kezdeményezésekkel építhető újjá egy közösség olyan férfiak és nők által, akik azonosulnak mások gyengeségével, elutasítják a kirekesztő társadalom létrehozását, közel kerülnek egymáshoz, felemelik és talpra állítják az elesetteket, a közös jó érdekében. A példabeszéd ugyanakkor figyelmeztet azok magatartására is, akik csak magukra gondolnak, és nem törődnek az emberi valóság megkerülhetetlen igényeivel.”¹⁰

Ferenc pápa felhívja a figyelmünket arra, hogy minden nap egy új lehetőség arra, hogy közös felelősségvállalásunknak teret adjunk, helyre állítsuk testvériségünket, gyógyítsuk a sebzett társadalmat. Fogadjuk be, integráljuk, neveljük az elesetteket még akkor is, ha esetleg időről-időre kudarcot vallunk az erőszakosság logikájával való szembeszállás során. „Lehetséges alulról esetileg kiindulni, küzdeni a legkonkrétabb helyi szinttől egészen hazánk és a világ utolsó szegletéig, ugyanazzal a gondossággal, amellyel a szamaritánus kezelte a kifosztott ember sebeit. Keressünk másokat, és vállaljuk a valóság ránk eső részét.”¹¹ – vallja a pápa.

Fentiek alapján is látható, hogy a szegények, elesettek szolgálata Krisztus követésének kötelező eleme, azaz markánsan kell, hogy megnyilvánuljon a keresztény

⁶ „Nem nagyobb a tanítvány mesterénél, sem a szolga uránál. Legyen elég a tanítványnak, ha olyan, mint mestere, s a szolgának, ha olyan, mint ura. Ha a ház urát Beelzebulnak nevezik, mennyivel inkább háza népét!” Mt 10,24–25.

⁷ Vö. CHRISTOPH SCHÖNBORN: i. m., 119–120.

⁸ FERENC PÁPA: *Fratelli Tutti kezdetű enciklikája a testvériségről és a társadalmi barátságról*, Szent István Társulat, Budapest, 2021.

⁹ Uo. 5.

¹⁰ Uo. 36.

¹¹ Uo. 41.

hívó, a keresztény közösség életében. Azáltal, hogy a közösség egy a plébánia területén lévő, de a plébániai közösségébe nem tartozó rászoruló, vagy azok csoportját keresi fel, és segítő tevékenységén keresztül megmutatja Krisztus kegyelmét, teljesíti prófétai küldetését. Egyúttal további küldetéstudatot is ébreszt tagjaiban és lehetőséget biztosít arra, hogy hiteles példává váljon a közösség.

Tekintettel arra, hogy a közösség egy olyan közegben jelenik meg, amely nem tartozik a szűkebb, vallásgyakorló plébániai közösséghez, missziós tevékenység is megvalósul, amelynek eredményeképpen a vallásgyakorló közösség létszáma is növekedhet. Kiemelendő, hogy a segítő alkalmakon lehetővé válik az Evangélium életre váltása, a hiteles Krisztus-követés, továbbá vélhetően a vallásgyakorló közösségi hívő hitének elmélyülésére is kedvezően hat. További pozitív hatást válthat ki a közösség tagjaiban, ha utólag a segítő alkalmak reflexiós feldolgozása is megtörténik egy-egy csoportbeszélgetés keretében. Fentiek végeredménye egy olyan életadó helyi közösség, amely támogat a hit megélésében, fejlődésében, az istenkapcsolat elmélyítésében és meghívó módon tudja felkínálni a hitbeli otthonra találás lehetőségét a világ számára.

BEFEJEZÉS

Dolgozatomban a szolgáló egyházi közösség szükségességét és megvalósításának egy lehetséges módját mutatom be.

A szegények, kicsinyek, rászorulóknak felemelésének evangéliumi követelményének bemutatása során kitérek a KEK releváns tanításaira, emellett Ferenc pápa Fratelli Tutti kezdetű enciklikájában; a Katolikus Egyház Katekizmusában, valamint a KEK kidolgozásában aktívan részt vevő Christoph Schönborn bíboros krisztológiájában foglaltakra.

IRODALOM

- Biblia. Ószövetségi és újszövetségi Szentírás*, Szent István Társulat, Budapest, 2016.
- FERENC PÁPA: *Fratelli Tutti kezdetű enciklikája a testvériségről és a társadalmi barátságról*, Szent István Társulat, Budapest, 2021.
- A Katolikus Egyház katekizmusa*, Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2002.
- SCHÖNBORN, CHRISTOPH: *Isten elküldte fiát. Krisztológia*, Agapé, Szeged, 2008.